

Τα κράτη μέλη δεν έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέτρα έκτακτης ανάγκης σχετικά με γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές, εάν δεν είναι προφανές ότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος για την υγεία ή το περιβάλλον

Το 1998¹, η Επιτροπή ενέκρινε τη διάθεση γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου MON 810 στην αγορά. Στην απόφασή της, η Επιτροπή παρέπεμπε σε γνώμη της επιστημονικής επιτροπής, σύμφωνα με την οποία δεν υπήρχε λόγος να θεωρηθεί ότι το συγκεκριμένο προϊόν θα είχε βλαβερές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία ή στο περιβάλλον.

Το 2013, η Ιταλική Κυβέρνηση ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης προς απαγόρευση της καλλιέργειας αραβοσίτου MON 810, κατόπιν νέων επιστημονικών μελετών που εκπονήθηκαν από δύο ιταλικά ερευνητικά κέντρα. Στηριζόμενη σε επιστημονική γνώμη την οποία εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA), η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν υφίσταντο νέα επιστημονικά δεδομένα που να δικαιολογούν τη λήψη τέτοιων μέτρων έκτακτης ανάγκης και να αναιρούν τα προηγούμενα συμπεράσματά της όσον αφορά την ασφάλεια του αραβοσίτου MON 810. Παρά ταύτα η Ιταλική Κυβέρνηση απαγόρευσε, με κοινή υπουργική απόφαση του 2013, την καλλιέργεια αραβοσίτου MON 810 στην Ιταλική επικράτεια.

Το 2014, διαπιστώθηκε ότι ο G. Fidenato και άλλοι καλλιεργούσαν αραβόσιτο MON 810 κατά παράβαση της ως άνω εθνικής απόφασης, οπότε ασκήθηκε ποινική δίωξη εις βάρος τους.

Στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, το Tribunale di Udine (πρωτοδικείο του Udine, Ιταλία) ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, μεταξύ άλλων, αν είναι δυνατό να λαμβάνονται, σε θέματα διατροφής, μέτρα έκτακτης ανάγκης βάσει της αρχής της προφύλαξης. Δυνάμει της εν λόγω αρχής, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα έκτακτης ανάγκης για την προστασία της ανθρώπινης υγείας, προς αποφυγήν κινδύνων οι οποίοι δεν έχουν ακόμη πλήρως εξακριβωθεί ή γίνει αντιληπτοί, λόγω επιστημονικής αβεβαιότητας.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι τόσο η νομοθεσία της Ένωσης για τα τρόφιμα² όσο και η νομοθεσία της Ένωσης για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές³ σκοπούν στην **εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας** του ανθρώπου και των συμφερόντων των καταναλωτών, διασφαλίζοντας παράλληλα την

¹ Απόφαση της Επιτροπής της 22ας Απριλίου 1998 για τη διάθεση στην αγορά γενετικώς τροποποιημένου αραβοσίτου (Zea mays L. σειρά MON 810), σύμφωνα με την οδηγία 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 1998, L 131, σ. 32).

² Κανονισμός (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας των τροφίμων (ΕΕ 2002, L 31, σ. 1). Το άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο τιλοφορείται «*Αρχή της προφύλαξης*», επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν προσωρινά μέτρα διαχείρισης του κινδύνου «*στις ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες [...] εντοπίζεται πιθανότητα βλαβερών επιπτώσεων στην υγεία αλλά εξακολουθεί να υπάρχει επιστημονική αβεβαιότητα*».

³ Κανονισμός (ΕΚ) 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές (ΕΕ 2003, L 268, σ. 1). Το άρθρο 34 επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα έκτακτης ανάγκης «*όταν είναι προφανές ότι [γενετικώς τροποποιημένα] προϊόντα που έχουν εγκριθεί [...] είναι πιθανό να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου, την υγεία των ζώων ή το περιβάλλον*».

αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της οποίας θεμελιώδη πτυχή αποτελεί η **ελεύθερη κυκλοφορία** ασφαλών και υγιεινών τροφίμων και ζωοτροφών.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, **εφόσον δεν προκύπτει ότι ένα γενετικώς τροποποιημένο προϊόν είναι προφανώς πιθανό να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο** την υγεία του ανθρώπου, την υγεία των ζώων ή το περιβάλλον, **ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέτρα έκτακτης ανάγκης** όπως η απαγόρευση της καλλιέργειας αραβοσίτου MON 810.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι **η αρχή της προφυλάξεως**, η οποία προϋποθέτει επιστημονική αβεβαιότητα αναφορικά με την ύπαρξη ορισμένου κινδύνου, **δεν αρκεί για να καταστήσει δυνατή τη λήψη τέτοιων μέτρων**. Μολονότι η εν λόγω αρχή μπορεί να δικαιολογήσει τη λήψη προσωρινών μέτρων διαχείρισης του κινδύνου στον τομέα των τροφίμων εν γένει, εντούτοις δεν επιτρέπει τη μη εφαρμογή ή την τροποποίηση, δια της αμβλύσεώς τους, των προϋποθέσεων που προβλέπονται **για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα**, για τα οποία έχει ούτως ή άλλως διενεργηθεί πλήρης επιστημονική αξιολόγηση, προτού επιτραπεί η διάθεσή τους στην αγορά.

Εξάλλου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι **ένα κράτος μέλος μπορεί**, αφού πληροφορήσει επίσημα την Επιτροπή για την ανάγκη λήψης μέτρων έκτακτης ανάγκης και εφόσον αυτή δεν έχει ενεργήσει, **να λάβει τέτοια μέτρα σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, μπορεί να διατηρήσει ή να ανανεώσει τα μέτρα αυτά, μέχρι την έκδοση από την Επιτροπή αποφάσεως** που να επιβάλλει την παράταση, την τροποποίηση ή την κατάργησή τους. Υπό τις περιστάσεις αυτές, τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια για την εξέταση της νομιμότητας των οικείων μέτρων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106